

Osallistava budjetointi on osallisuuden keskiössä

Tiedote **28.4.2023 14:54**

Minun kuntani -demokratiahankkeen toinen keskustelu koski osallistavaa budjetointia.

Kymmenkunta uteliasta kokoontui aurinkoisena torstai-iltapäivänä 20.4. Imatran pääkirjastoon keskustelemaan osallistavasta budjetoinnista eli osbusta. Keskustelun aluksi osbu määriteltiin toimintatavaksi, jossa asukkaat otetaan mukaan yhteisten verovarojen käytön suunnitteluun. Paikalla oli aiheesta kiinnostuneita kuntalaisia, kaupungin työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. Osbu-keskustelua ehdotti ja sen alusti osallisuuskoordinaattori **Heikki Laine**. Keskustelua ohjasi kirjastoasiantuntija **Ari Saeslahti**.

– Osallistava budjetointi sopii hyvin hankkeemme teemaan, Saeslahti kommentoi.

Osallistavalla budjetoinnilla tavoitellaan osallisuuden lisäämistä sekä sitä, että kuntalaiset pääsevät vaikuttamaan yhteisen rahan käyttöön. Osbun toteutuskeinoja on erilaisia: esimerkiksi äänestykset, hankeideoiden keruu ja kuntalaisten yhteinen talouspeli. Imatran kaupunki on sitoutunut Osallistu ja vaikuta -ohjelmassaan kokeilemaan erilaisia osallistavan budjetoinnin muotoja. Kaupunkilaiset ovat saaneet tähän mennessä äänestää bussipysäkkien paikoista ja kesäkukkien valinnasta, ja nuorille on pidetty ideakilpailu 10 000 euron käytöstä. Kylätoimikunnat, asukasyhdistykset ja yksityiset henkilöt ovat saaneet hakea kehittämisraha-avustusta tänäkin vuonna 40 000 euroa.

Entistä useammat mukaan vaikuttamaan

Keskustelijat pitivät osallistavan budjetoinnin ideaa mielenkiintoisena ja kehittämisen arvoisena. Puheenvuoroissa luotettiin ihmisten haluun vaikuttaa suoraan asuinalueensa asioihin. Kaupunkilaisten kuulemisen ja osallistamisen uskottiin tuottavan hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä kohtalaisen vähällä vaivalla ja kevyellä byrokralialla.

Monta kertaa nousi kuitenkin esiin huoli osallistamisen vaivallisuudesta: vain tietty osa asukkaista vastaa vaikkapa verkossa toteutettavaan kyselyyn. Käytännön esimerkkinä mainittiin, että jos 70 ihmistä 25000 asukkaan kunnassa kertoo mielipiteensä, se ei ole riittävästi luotettavan tuloksen muodostamiseen. Kysyttiin, miten tavoittaa myös vanhukset, nuoret ja syrjäytyneet, sekä kuinka motivoida vastaamaan käynnissä oleviin kyselyihin. Saisiko nuoret liikkeelle vaikka ilmaisen pizzan voimalla?

- Kaikkihan eivät osallistu koskaan, kuului eräs kommentti.

Huomiota kiinnitettiin myös osallisuuden tapoihin. Monet saattavat seurata keskustelua ottamatta itse siihen kantaa.

- Ihmisten aktivoinnissa on haastetta. Sitä en tiedä, onko se imatralainen ongelma vai yleinen, eräs keskustelija totesi.

- Pitäisikö määritellä, mikä on oikea osallisuuden tapa? toinen kysyi.

Ihmisen kokoiset asiat kiinnostavat

Yhdessä puheenvuorossa ehdotettiin osbu-kokeilujen kohdentamista niin, että ihminen on keskiössä – toisin sanoen tulisi miettiä, mitkä aiheet vetävät osallistujia ja mitkä eivät. Tasapuolisuuskin olisi huomioitava: yhteen kaupunginosaan kohdistettavat kehittämishankkeet voivat aiheuttaa mielipahaa toisissa.

Pohdittiin, että kalleimmat projektit eivät välttämättä herätä suurinta osallistumisintoa, vaan konkreettiset ja ihmisiä lähellä olevat aiheet. Isojen rahasummien käytön ohella pidettiin yhtä lailla kiinnostavana ja tärkeänä voida äänestää "helpoista" asioista, kuten kukkien väristä ja penkkien paikoista.

Keskustelijoiden mielestä jokaisen osbu-hankkeen aikataulu tulee avata kuntalaisille; on konkretisoitava, millaista arjessa näkyvää muutosta kuntalaiset voivat odottaa ja milloin. Keskustelun loppupuolella huomioitiin myös tiukentuvan taloustilanteen aiheuttama rahankäytön kääntöpuoli, säästäminen ja leikkaaminen. Ehdotettiin, että osallistetaan kuntalaisia miettimään sijoituskohteiden lisäksi säästökohteita.

- Kuntalaiskeskusteluissa usein unohtuu, että kun johonkin annetaan lisää rahaa, on jostakin muusta leikattava. Olisi siis avattava, mitä rahoitetaan ja mitä ei.

Osbu-toimintatavan juurtumisen kannalta nostettiin keskeisiksi pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen työ, jotta osbu-hankkeet pystytään valmistelemaan huolella, sekä sitoutuminen konkreettisiin tuloksiin.

- Pelkät kyselyt kysymisen vuoksi eivät johda mihinkään, jolloin ihmiset väsyvät eivätkä osallistu entisen vertaa, eräs keskustelija kiteytti.

- Jos päättäjät sitoutuvat tähän, voivat imatralaisetkin sitoutua.

Lisätiedot:

Kirjastoasiantuntija Ari Sareslahti, p. 020 617 6603, ari.sareslahti@imatra.fi

Osallisuuskoordinaattori Heikki Laine, p. 020 617 2321, heikki.laine@imatra.fi

[Lue lisää kirjaston toteuttamasta Minun kuntani -hankkeesta.](#)